

Advent 4. vasárnapja

Mt 1,18-24

Fogant a Szentlélek erejéből

Máté evangélista látszólag Jézus születését mondja el, valójában azonban Jézus teológiai jelentését akarja közölni. Így a foganással együtt igyekszik megvilágítani Jézus isteni eredetét is.

A vallásos zsidó és keresztény elképzelés szerint teremtéskor a világ felett Isten Lelke lebegett. Némely teológus azt vallja, hogy a teremtés ténye az anyagot megszabadította a káosztól, és bele az Isten rendjét teremtette. Ez a folyamat szenvedett csorbát azzal, hogy a világba lépett az ősbűn. Ezért kell tehát az embert is újrateremteni. A keresztény teológia ugyan nem vallja azt, hogy a nemzés által öröklődik át az ősbűn, de azt igen, hogy minden világra született ember tudata bűnnel terhelt. Az Ószövetségben egy olyan elképzelés élt, mely szerint a prófétákat is – meghívásuk idején – az Isten lelke képesíti elhivatottságuk követésére. Érdekes, hogy az író próféták közül Jeremiás bevallja, hogy ő emberileg nem is kedveli a próféta-ságot. Igaz, minden oka meg volt rá, hiszen próféta-ságából rengeteg kellemetlensége származott, még az élete is veszélybe került. Ha viszont nem prófétált volna, akkor az égető belső tűz nem hagyta volna békén. Ezekiel próféta a meghívását azzal a képpel szemléltette, hogy Isten új szívet ad az embernek: kiveszi a hússzívet, és másikat ad helyette. Nem szabad elfelejtenünk, hogy az irodalmi kép nem egy műtétre vonatkozik, hanem az ókori ember gondolkodásmódjára épül, amely szerint az emberi személy központja a szív. Pál ezért beszél testi és lelki emberről, János pedig a lélekből, tudniillik a Szentlélekből történő újjászületésről. Ezt a változást a teremtéshez vélték hasonlónak, és lélek általi újratermetésnek nevezték. A Lélek újjáteremtő tevékenységének célja, hogy megváltoztassa az embert, és közösségivé, Istenre irányult személyé alakítsa. Igaz az állatoknak is van közösségi jellegű viselkedésük, de az egy kicsit más, mint az embernél. Az anyaállatok áldozatos viselkedéséről is, különösen a gyermekeit saját vérével tápláló pelikánról, legendák szólnak. Ezek azonban csaknem mindig saját gyermekeik védelmével áll kapcsolatosak.

A kulturális fejlődés folyamán az ember a szociális magatartásnak új formáit fejlesztette ki, így túllép saját csoportján, sőt képes a

gyengék és hátrányos helyzetűek támogatására is. A biológiailag kódolt viselkedésnek a megváltoztatása nem tartozik a természetes fejlődési folyamathoz. Sőt azt kell mondanunk, hogy az ember egocentrikus, önző magatartása miatt rosszabb az állatnál, képes egymás pusztítására is. A Szentlélekben való élet azonban szembeszállt a biológiailag, néhány esetben kulturálisan kódolt erőszakos életvitellel, amelyet sokan „tipikusan emberi”-nek, vagyis legyőzhetőnek tartottak.

Ebben az összefüggésben kell értelmeznünk a kijelentést, hogy a názáreti Jézus „aki a Szentlélektől fogantatott és Szűz Máriától született.” Ezt az új kezdetet ünnepli a Máté- evangélium ebben a szakaszában, és erről mondják a teológusok, hogy Jézus születése az emberiség történetében új kezdetet indít el. Így kap értelmet az a gondolat, hogy „Jézusnak bennünk is meg kell születni”, vagyis Jézus példájának megértése láttán, Isten segítségével bennünk is ki kell alakulni annak az új embernek, akinek a viselkedését Jézus bemutatta. Erre vonatkozik az a kifejezés is, hogy az ember a „keresztység által újjászületik”.

A Szentlélekben az ember új teremtménnyé lett; képes legyőzni önző énjét, képes áttörni örökölt közösségellenes magatartásán, szembefordulni az erőszak soha meg nem szűnő spiráljával, és felhagyni a bűnbak keresésével. Mi nem a Szentlélektől fogantattunk, de jó, ha tudjuk, minden pozitív elhatározásunk, minden áldozatvállalásunk a Szentlélektől fogant, aki az Isten Lelke és a Szeretet Lelke.

A Mária elbocsátásán töprengő József imája

Olyan nehéz, Uram, csalódnai valakiben, akit nagyon szeretek.

Olyan fájdalmas elveszíteni azt az embert, aki nekem a legfontosabb.

Most mégis el kell bocsátanom Máriát, mert azt kell látnom: ő nem az, akinek eddig ismertem.

Mégis bevallom Neked: valahol a szívem mélyén azt remélem, hogy ez nem az, aminek látszik.

Tudom, hogy minden ellene szól, és felesleges reménykednem, de mégis remény él bennem.

Uram, csak arra kérek: segíts, hogy ne kövessék el tévedést! Segítségül döntsenem! Hozd ki ebből a helyzetből a legjobbat, enyhítsd mindkettőnk fájdalmát, és viseld gondját Máriának, amikor én már talán nem leszek mellette!

A te kezébe szeretném helyezni életem minden gondját, s bízom Benned, hogy te sosem hagysz el, és megjutalmazod a hívő ember Irántad való szeretetét és bizalmát! Amen.